

Pojmy: diagnostika – diagnostikování – pedagogická diagnostika

- Diagnostika, diagnostikování – (z řec. diagnósis = poznání)
- základní význam slova: zjištění stavu, posouzení, hodnocení
- Původ v medicíně, odtud rozšířeno do jiných oblastí (veterinární medicína – diag. Zvířat, biologie – d. biologických jevů, technických oblastí – d. materiálů a zařízení., společenskovedních oblastí – psychologie, pedagogika).
- Diagnostika – nauka o rozpoznávání nemocí [1]
 - - na základě symptomů stanovení diagnózy a provádění terapie
- Diagnostika – posloupnost činností vedoucí k diagnóze [2]
- Diagnostika – principem je dlouhodobé i krátkodobé úsilí o zjišťování, rozpoznávání, posouzení, hodnocení a utřídění jistých jevů skutečnosti podle vlastností a kritérií, které diagnosticky sledujeme a podle systému, který odpovídá dané poznatkové soustavě, dané vědě. Jde současně o hledání příčin vývoje a podmínek vzniku sledovaných jevů. [3]
- Diagnostika: činnost, která začíná se záměrem něco diagnostikovat u žáka a končí vyslovením diagnostického nálezu. Je to druh poznání, který vyústí uje do určitého druhu objektivních poznatků a zkoumaném jevu (Helus, Kulič, Hrabal, Mareš, 1979. s. 9).

[1] KÁBRT, J.; VALACH, V. *Stručný lékařský slovník*. Praha: Avicenum, 1979.

[2] PRŮCHA, J.; WALTEROVÁ, E.; MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. Praha: Portál, 1995.

[3] MOJŽÍŠEK, L. *Teoretické otázky pedagogické diagnostiky*. Praha: Academia, 1987. s. 7.

- ***Pedagogická diagnostika***
- Zpravidla bývá vnímána jako nová pedagogická disciplína, ale její kořeny sahají hluboko do minulosti (viz pedagogická diagnostika v historii). Váže se na školní prostředí a nejčastěji je spjata s činností učitele. Vyžaduje teoretické poznání, metodické vybavení, praktickou zkušenost, mnoho času a úsilí nejen pro vlastní diagnostickou činnost, ale i pro její vyhodnocení. (časový hledisko bývá často příčinou zanedbávání kvalitní diagnostické činnosti učitele).

- Použití termínu pedagogická diagnostika je u řady domácích i zahraničních autorů nejednotné a bývá vnímáno jako:
- **praktická pedagogicko-diagnostická činnost (Gavora používá termín pedagogické diagnostikování)**
- **Pedagogické diagnostikování: diagnostická činnost ve výchovně vzdělávacích situacích (ve škole, výchově doma, výchovných zařízeních..) [1]**

[1] GAVORA. P. Diagnostikovanie a hodnotenie žiaka vo vyučovaní. In. KOLLÁRIKOVÁ, Z., PUPALA, B. *Předškolní a primární pedagogika*. Praha: Portál, 2001. s. 233-257. ISBN 80-7178-585-7.

- Začíná záměrem něco diagnostikovat u žáka a končí vyslovením diagnostického nálezu.
- Původně zahrnovalo diagnostikování žáka, dnes celé skupiny, třídy. Rovněž na způsob práce a vlastnosti učitele, skupiny učitelů, učitelské sbory. Zahrnuje rovněž diagnostiku rodičů a vnějších podmínek výchovy a vzdělávání (výchovně vzdělávací prostředí, hygienické podmínky školy.)
- **specifické metody a postupy** pedagogicko-diagnostické činnosti
- **specifická pedagogická disciplína** - teorie diagnostické práce v edukačním procesu

- Pedagogická diagnostika je specifická pedagogická disciplína, která se zabývá pedagogicko-diagnostickou prací ve výchovně vzdělávacím procesu. Specifičtěji řečeno – stanoví cíle a úkoly pedagogické diagnostické činnosti, rozvíjí její metody a postupy, techniky, prostředky a organizaci. V souvislosti s tím se přirozeně zabývá i metodologickými problémy pedagogické diagnostiky jako pedagogické disciplíny (například sleduje její postavení v komplexu pedagogických věd, stanoví její podstatu, rozpracovává vědecké postupy jejího rozvíjení, studuje její vznik a její historii...) (Singule, 1979.)[\[1\]](#)

- [\[1\]](#) SINGULE, F. K metodologickým otázkám pedagogické diagnostiky. In Pedagogická diagnostika, soubor materiálů ze semináře – sekce výchovného poradenství ped. Společnosti při ČSAV. Ostrava: KPPP, 1979.

- Pedagogická diagnostika je vědecká disciplína, která se zabývá otázkami diagnostikování ve výchovně vzdělávacím prostředí. Je teorií objektivního zjišťování, posuzování a hodnocení vnitřních a vnějších podmínek výchovně vzdělávacího procesu, jeho průběhu a výsledků.
- Pedagogická diagnostika se zabývá cílem, předmětem, strategiemi, postupy a metodami diagnostikování a vztahem této disciplíny k jiným pedagogickým disciplínám. (GAVORA, 2001)^[1]

^[1] GAVORA. P. Diagnostikovanie a hodnotenie žiaka vo vyučovaní. In. KOLLÁRIKOVÁ, Z., PUPALA, B. *Předškolní a primární pedagogika*. Praha: Portál, 2001. s. 237.

- **komplex praktické pedagogické činnosti i její teorie**
- O pedagogické diagnostice lze hovořit jako o oboru pedagogické teorie a na ní navazující metodické praxe. Pedagogická diagnostika je nejčastěji chápána jako teorie a teoreticky zdůvodněná praxe zjišťování, rozpoznávání, klasifikování, a charakterizování a také hodnocení úrovně a předpokladů pedagogického rozvoje objektu výchovy, tj. žákovy osobnosti (nebo skupiny žáků), rozvinutého cílevědomým pedagogickým působením, usilujícím o dosažení cílů výchovy a o plnění konkrétních výchovně vzdělávacích cílů a úkolů. Diagnosticky se sleduje efektivita výchovy a vzdělávání. [1] (Mojžíšek, 1987)

[1] MOJŽÍŠEK, L. *Teoretické otázky pedagogické diagnostiky*. Praha: Academia, 1987. s.15-16.

proces

- Pedagogická diagnostika je komplexní proces, jehož cílem je poznávání, posuzování a hodnocení vzdělávacího procesu a jeho aktérů. Zaměřuje se na složku obsahovou (dosažená úroveň vědomostí), procesuální., emocionálně-sociální úroveň žáků, úroveň psychických funkcí, anamnestické údaje o dítěti, rodině a dalších institucích., Součástí je hodnocení a klasifikace. (ZELINKOVÁ, 2001)^[1]
- ^[1] ZELINKOVÁ, O. Pedagogická diagnostika a individuální vzdělávací program. Praha: Portál, 2001. s. 12.

- **Pedagogická diagnostika = proces** **x**
Diagnostikování = činnost
- **Vztah pedagogické diagnostiky k disciplínám:**
- k metodologii pedagogického výzkumu (používají některé společné metody)
- k pedagogické evaluaci (průběžnému sledování podmínek, průběhu a výsledků výchovy a vzdělávání)
- **Pedagogická diagnostika se specializuje podle typu školy a výchovných institucí:**
 - ◆ diagnostika předškolní výchovy a vzdělávání,
 - ◆ diagnostika základní školy.
 - ◆ Specifickou oblastí ped. diagnostiky je diagnostika speciálně pedagogická, která má své vlastní gnoseologicko-metodologické základy.